

ВІДГУК
офіційного опонента
доктора педагогічних наук, професора
Хатунцевої Світлани Миколаївни
про дисертацію Цуй Луна
**«РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ КОЛЕДЖІВ
(НА ПРИКЛАДІ ПРОВІНЦІЇ СИЧУАНЬ)»**,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Актуальність теми наукової роботи та її зв'язок із галузевими науковими програмами. У зв'язку з вступом України до глобального інформаційного суспільства та реалізацією нової парадигми вищої освіти, перед педагогічною наукою постає завдання розробки нових підходів до підвищення якості освіти. Якість освіти є багатограним поняттям, яке включає в себе всі аспекти діяльності закладу вищої освіти, зокрема і розвитку професіоналізму майбутніх фахівців. У сучасному світі, коли знання та інтелект є ключовими факторами розвитку цивілізації, особливого значення набуває професіоналізм, рівень розвитку якого є показником культури нації. Реформування системи освіти України, її вдосконалення та підвищення рівня підготовки майбутніх фахівців є найважливішою соціокультурною проблемою, яка зумовлена процесами глобалізації, гуманізації, демократизації, інноваційності, технологізації та необхідністю позитивних змін у суспільстві для індивідуального розвитку людини, її соціалізації та самореалізації. Здоров'язбережувальна діяльність в основній школі є важливим завданням, яке потребує від майбутніх учителів знань і навичок у сфері фізичної культури. На жаль, сучасні здобувачі освіти недостатньо обізнані зі змістом шкільного курсу фізичної культури та особливостями застосування спеціальних знань для практичної реалізації здоров'язбережувальної діяльності. Тому необхідно підвищити ефективність професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти. Це дозволить оновити методологічні, змістові та технологічні основи підготовки учителів відповідно до сучасних вимог, поставлених до вчителя фізичної культури, та підвищити рівень розвитку його професіоналізму.

Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) є актуальним та важливим завданням, яке відповідає вимогам сучасного світу та реформі освіти в КНР. Дослідження, присвячене цьому завданню, може сприяти його вирішенню та підвищенню якості підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Підкреслимо, що дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за темою № 40/2017-2018 «Формування системи внутрішнього забезпечення якості освіти у вищому навчальному закладі» (номер державної реєстрації 0117U000425).

Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації.

У ході дослідження дисертантом було здійснено цілісне опрацювання проблеми розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань). Дослідження показало, що розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів є важливою складовою професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Воно сприяє розвитку їхньої творчої особистості, здатності ефективно взаємодіяти з учнями, батьками та колегами, а також підвищенню якості їхньої професійної діяльності. Розкрито підходи до визначення суті ключових понять дослідження таких як «розвиток», «професіоналізм», «професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури», «компетентність культурного самовираження». У роботі запропоновано авторську інтерпретацію поняття «професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури». Визначено зміст структурних компонентів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань. До змісту структурних компонентів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань віднесено: мотиваційно-ціннісний (позитивне та вмотивоване ставлення до фізичної культури, розуміння її значення для особистості та суспільства), змістовий (знання з фізичної культури, а також з суміжних дисциплін, таких як біологія, медицина, психологія, педагогіка), процесуальний (уміння планувати і проводити уроки фізичної культури, оцінювати результати навчання, вміння працювати з дітьми різного віку і з різними рівнями фізичної підготовки; навички роботи в команді, навички самопрезентації, навички тайм-менеджменту та комунікації), особистісно-рефлексійний (комунікативність, стресостійкість, емоційна стійкість, креативність, здатність до самоосвіти, рефлексія).

Практична цінність розробок підтверджується їх впровадженням в освітній процес закладів вищої освіти, зокрема: в освітній процес ХНЕУ імені Семена Кузнеця впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичні рекомендації щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) під час викладання навчальної дисципліни «Моделювання освітньої та професійної підготовки фахівця» (довідка №24/02 від 23.06.2023 р.); в освітній процес Національного університету «Чернігівська політехніка» впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (довідка №12/06 від 23.06.2023 р.); в освітній процес Харківської державної академії культури

впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (довідка від 10.05.2023 р.); в освітній процес Педагогічного коледжу Нейцзян (провінція Сичуань) впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичний комплекс для забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури (довідка від 16 червня 2023 року); в освітній процес Нейцзянського професійно технічного коледжу (провінція Сичуань) впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичний комплекс для забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури (довідка 16 червня 2023 року).

Матеріали дослідження можуть використовуватися в професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти для оновлення змісту лекційних і практичних занять; в організації педагогічної практики; у процесі написання магістерських робіт; у розробці освітніх програм; у створенні навчальних посібників; у системі післядипломної освіти та підвищення кваліфікації учителів.

У цілому, дослідження має важливе наукове та практичне значення для розвитку теорії та практики розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань).

Подальшого розвитку набули форми, методи і засоби розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Дисертація Цуй Луна має чітку структуру, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг становить 257 сторінок машинописного тексту (10,7 авт. арк.). Дисертація містить 20 таблиць, 22 рисунки (1 рисунок займає 1 повну сторінку). Список використаних джерел містить 412 найменувань на 42 сторінках (із них – 187 іноземною мовою), 6 додатків – на 21 сторінці. Обсяг основного тексту дисертації – 181 сторінку (7,5 авт. арк.).

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом.

Цуй Лун у вступі обґрунтував вибір теми, обґрунтувавши її актуальність, визначив мету, завдання, об'єкт, предмет, коректно обрав методи наукового дослідження, розкрив наукову новизну, теоретичне й практичне значення своєї роботи, зазначив відомості про апробацію та впровадження отриманих результатів.

У першому розділі – «Теоретичні основи розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки» – визначено ключові терміни та поняття, що використовуються в роботі. Автор доводить, що професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури є складним і багатогранним процесом, який включає в себе теоретичне навчання, практичну

підготовку, педагогічну майстерність та використання сучасних педагогічних технологій.

Психолого-педагогічними особливостями розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань є: важливість формування глибоких теоретичних знань з основ філософії, педагогіки, психології, вікової фізіології, теорії і методики фізичного виховання, основ здоров'я людини; необхідність розвитку практичних умінь і навичок; формування особистісних якостей, таких як любов до дітей, вміння працювати з людьми, відповідальність, дисциплінованість, наполегливість, творчість.

Визначено зміст структурних компонентів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань: мотиваційно-ціннісний (позитивне та вмотивоване ставлення до фізичної культури, розуміння її значення для особистості та суспільства); змістовий (знання з фізичної культури та суміжних дисциплін); процесуальний (уміння планувати і проводити уроки фізичної культури, оцінювати результати навчання, вміння працювати з дітьми різного віку і з різними рівнями фізичної підготовки, навички роботи в команді, самопрезентації, тайм-менеджменту та комунікації); особистісно-рефлексійний (комунікативність, стресостійкість, емоційна стійкість, креативність, здатність до самонавчання, рефлексія).

У другому розділі – «Теоретичне обґрунтування педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки» автор уточнює критерії, показники та рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань. Він вважає, що професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури можна оцінити за такими критеріями: мотиваційно-діагностичний (мотиви, потреби, інтереси); когнітивно-діяльнісний (знання, уміння, навички); компетентісно-рефлексійний (здатність адекватно оцінювати власну діяльність, рефлексія).

Автор також визначає три рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури: високий, середній та низький.

В цьому ж розділі дисертант теоретично обґрунтовує педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки. Він вважає, що такими умовами є: створення позитивного іміджу професії вчителя фізичної культури; розвиток системи наставництва для молодих учителів фізичної культури; забезпечення доступу майбутніх учителів фізичної культури до сучасних інформаційних технологій.

У третьому розділі – «Експериментальна перевірка результативності педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки» дисертант описує експеримент, який він провів для перевірки ефективності педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури. У експерименті взяли участь студенти двох груп: експериментальної та контрольної. У експериментальній групі

реалізовувалися педагогічні умови, які автор теоретично обґрунтував у другому розділі.

Результати експерименту показали, що педагогічні умови є ефективними. У експериментальній групі кількість студентів із високим рівнем професіоналізму зросла на 20,1%, а в контрольній – лише на 1,2%. У свою чергу, кількість студентів із низьким рівнем професіоналізму в експериментальній групі зменшилася на 8,9%, а в контрольній – лише на 1,9%.

На основі отриманих результатів автор робить висновок про те, що теоретично обґрунтовані та експериментально перевірені педагогічні умови доцільно впроваджувати у практику підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Дисертантом також розроблено методичні рекомендації щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури. Ці рекомендації спрямовані на досягнення результатів у середньостроковій перспективі (2-5 тижнів) і передбачають здійснення окремих інституційних трансформацій у сфері регіональної додаткової освіти.

На нашу думку, висновки до розділів і загальні висновки є чіткі та логічно аргументовані, містять коректні узагальнення. Їх зміст переконує у тому, що дисертант досяг сформульованої мети дослідження і виконав поставлені завдання. Все зазначене дає підстави стверджувати, що мета роботи у процесі виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою працею.

Порушень академічної доброчесності у дисертаційній роботі здобувача не виявлено.

Мова і стиль дисертації. Дисертація написана грамотною, зрозумілою та чіткою мовою. Результати досліджень викладені в логічній послідовності, доступній для розуміння фахівців у галузі. Робота добре структурована, розділена на частини, які логічно пов'язані між собою. Аргументація основних положень і висновків є достатньою, щоб підтримати їх. Текст дисертації оформлений відповідно до чинних вимог Міністерства освіти і науки України.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання.

Уважаємо, що результати дисертації та висновки, які отримані в ході дослідження можуть бути використані під час перепідготовки науково-педагогічних працівників, перегляду навчальних і робочих навчальних програм, силабусів; укладання навчально-методичних комплексів професійно орієнтованих дисциплін; підготовки дистанційних курсів у контексті міжкультурної взаємодії та самовираження тощо.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях. За темою дисертації опубліковано 12 одноосібних публікацій, із них: 6 – статей у вітчизняних фахових наукових виданнях, 1 – стаття в періодичних наукових виданнях інших держав, які

входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу (Республіка Польща), 4 – тез доповідей та матеріали наукових конференцій, 1 – стаття в китайському періодичному збірнику наукових праць. Зазначені публікації відображають основні наукові положення, зокрема ті, які здобувачем винесено на захист дисертаційної роботи.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Загалом позитивно оцінюючи наукове і практичне значення здобутих Цуй Луна результатів, слід назвати деякі дискусійні положення, а також висловити окремі побажання:

1. Оцінюючи, загалом, позитивне намагання дисертанта максимально різнобічно висвітлити особливості розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань), вважаємо, однак, що в підрозділі 1.2 приділено надмірну увагу цій проблемі, чим дещо порушується логіка педагогічного дослідження.

2. Зауважимо, що теоретична частина роботи потребує дещо ширшого аналізу зарубіжного досвіду розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань).

3. Позитивно оцінюючи обґрунтовані у процесі дослідження критерії і показники розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань), зауважимо, що у тексті дисертації вартувало більш детально схарактеризувати методики-індикатори, за допомогою яких здійснювалася діагностика окремих показників і розкрити методику визначення на їх основі узагальнених рівнів сформованості досліджуваного процесу (високий, середній, низький).

4. Розділ 3 дисертаційної праці, вважаємо, переобтяжений таблицями, що ускладнює сприйняття опису педагогічного експерименту. Було б доцільно накопичений найважливіший (найпоказовіший) емпіричний матеріал розмістити у додатках.

5. У роботі наведені конкретні приклади освітніх програм та комплекси заходів у ЗВО, які забезпечують розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань). Робота значно б виграла, якби б автор подав порівняльну таблицю з схожими та відмінними елементами у підготовці майбутніх фізичної культури у ЗВО України та КНР.

Проте зроблені зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку результатів представленої дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Цуй Луна «Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань)» є завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Враховуючи актуальність, новизну, завершеність, самостійність, вірогідність висновків і цілісність дисертації Цуй Луна на тему «Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції

Сичуань)» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке виконано за актуальною темою з використанням відповідних методів наукового пошуку. Дисертація містить науково обґрунтовані результати, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, достатньо повно оприлюднені в наукових працях та свідчать про особистий внесок здобувача в науку. Робота відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та пп. 6, 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 341 від 21.03.2022), а Цуй Лун заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор

завідувач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації

Бердянського державного

педагогічного університету

Світлана ХАТУНЦЕВА

Вчений секретар Бердянського державного

педагогічного університету

Ольга ПОПОВА

